

[Τρίτη άποψη] Ανάπτυξη ή επιδοτήσεις;

Όταν τα ηλεκτρονικά μαθήματα έγιναν επιδοτούμενα προγράμματα

[Λουκάς Βλάχος](#) | ΔΗΜΟΣΙΕΥΣΗ «ΤΑ ΝΕΑ»: 24/07/2013 08:00 |

Με την ίδια τσαπατσουλιά και προχειρότητα που γίνονται τα περισσότερα πράγματα στην ανώτατη εκπαίδευση στην Ελλάδα, ξεκίνησαν και τα ηλεκτρονικά μαθήματα (e-courses) στην πλειονότητα των ελληνικών πανεπιστημίων. Το υπουργείο Παιδείας, όταν βρέθηκε μπροστά στο θέμα «πώς να απορροφήσουμε τα χρήματα για τα ΕΣΠΑ στην εκπαίδευση;», αποφάσισε να «αναπτύξει», κυριολεκτικά σε μία νύχτα, σε όλα τα ΑΕΙ και ΤΕΙ με χρήματα από τα ΕΣΠΑ τα ηλεκτρονικά μαθήματα. Έτσι γίνεται η «ανάπτυξη» στην Ελλάδα. Το υπουργείο μοιράζει εκατομμύρια από τα ΕΣΠΑ και τα πανεπιστήμια στήνουν επιτροπές (πελατειακού χαρακτήρα με κάποια μέλη αμειβόμενα) για να «διεκδικήσουν» τα μη ανταγωνιστικά προγράμματα (ιδρυματικές πράξεις).

Τα εκατομμύρια, λοιπόν, έφθασαν στα πανεπιστήμια και μόνο το Αριστοτέλειο έχει υποσχεθεί χίλια μαθήματα με κόστος παραγωγής τους πάνω από 1 εκατ. ευρώ (περίπου 1.000 ευρώ το κομμάτι). Φαντάζομαι, για να πάρουν όσο γίνεται περισσότερα χρήματα, κάπου εκεί θα πρέπει να είναι η «παραγωγή» και στα υπόλοιπα ιδρύματα, οπότε θα βρεθούμε στο τέλος του 2015 (τότε θα ολοκληρωθούν τα προγράμματα ΕΣΠΑ) με περίπου 20.000 ηλεκτρονικά μαθήματα! Τελικά, είναι να μην ξεκινήσουμε εμείς οι Έλληνες.

Για να δούμε τώρα πώς τα υλοποιούμε αυτά τα προγράμματα. Θα δημιουργηθούν τρεις τύποι μαθημάτων και ανάλογα θα μοιραστούν και τα χρήματα, όλοι κάτι πρέπει να πάρουν: μαθήματα Α+ με βίντεο, διαφάνειες (12-13 εβδομάδες), ασκήσεις, βιβλιογραφία, αμοιβή ΔΕΠ 894 ευρώ και αμοιβή συνεργάτη 1.048 ευρώ· μαθήματα Α, όλες οι διαφάνειες (13 εβδομάδες), με εκφωνήσεις (podcast), βιβλιογραφία, αμοιβή συνεργάτη 840 ευρώ· και, τέλος, μαθήματα Α-, όλες οι διαφάνειες (13 εβδομάδες), βιβλιογραφία / αμοιβή συνεργάτη 517 ευρώ. Να σημειώσω ότι πριν από μερικά χρόνια τα πανεπιστήμια απέκτησαν (από άλλο ΕΣΠΑ) ηλεκτρονικές πλατφόρμες (π.χ. στη Θεσσαλονίκη χρησιμοποιούμε το Blackboard) για να προσφέρουν στους φοιτητές τους υλικό για τα μαθήματα, άρα η τρίτη κατηγορία μαθημάτων έχει δημιουργηθεί από όσους καθηγητές το επιθυμούσαν. Στο ΑΠΘ πήρε πολλά χρόνια να εξοικειωθούν οι καθηγητές με τη χρήση αυτής της πλατφόρμας και έπειτα από μεγάλες προσπάθειες μόνο ένα μικρό ποσοστό (50%) συμμετέχει. Η πλατφόρμα (Blackboard) αυτή, φυσικά, μπορεί να γίνει προσβάσιμη και στο ευρύ κοινό, αν το θελήσει ο καθηγητής. Με τρόπο ανακαλύπτουν σιγά σιγά οι υπεύθυνοι των προγραμμάτων ότι οι καθηγητές χρησιμοποιούν στα μαθήματά τους υλικό που δεν είναι εύκολο να διανεμηθεί με ανοικτές άδειες χωρίς να παραβιαστεί η νομιμότητα και ότι ελάχιστοι καθηγητές αισθάνονται άνετα να βγουν στον «αέρα» για προφανείς λόγους.

Ας υποθέσουμε όμως ότι τα κατάφεραν και χιλιάδες ηλεκτρονικά μαθήματα κατακλύζουν την Ελλάδα. Τι θα γίνει μετά το 2015; Ποιο είναι το κόστος συντήρησης και ανανέωσης αυτών των μαθημάτων; Αν αναλογιστούμε ότι σήμερα δεν μπορούμε να εξασφαλίσουμε στοιχειώδεις ανάγκες στα πανεπιστήμια (πιθανώς μερικά να κλείσουν), δημιουργούμε παράλληλα νέες υποχρεώσεις μόνο και μόνο γιατί πρέπει να απορροφηθούν τα χρήματα από το ΕΣΠΑ; Ποιο θα είναι το μέλλον

τους αν εγκαταλειφθούν τα 20.000 ηλεκτρονικά μαθήματα στην τύχη τους, χωρίς κανέναν στόχο για τη βιωσιμότητά τους μέσα στον διεθνή ανταγωνισμό; Αφησα να περιγράψω τελευταίο τον τρόπο με τον οποίο, κατά τη γνώμη μου, πρέπει να ξεκινήσουν και στη χώρα μας τα ηλεκτρονικά μαθήματα. Το παράδειγμα δίνει το Τμήμα Φυσικής του Πανεπιστημίου Κρήτης. Μερικοί καθηγητές με προσωπικό μεράκι στη διδασκαλία, οι οποίοι συγχρόνως είναι διακεκριμένοι επιστήμονες και συγγραφείς διδακτικών βιβλίων, παρακολουθώντας τις εξελίξεις στα ηλεκτρονικά μαθήματα σε παγκόσμιο επίπεδο, αποφασίζουν να πάρουν το προσωπικό ρίσκο και να προχωρήσουν. Δοκιμάζουν τα κότσια τους αρχικά μέσα στο πανεπιστήμιο με τους φοιτητές τους, ετοιμάζουν τις σημειώσεις τους και τα βιβλία τους. Με τη στήριξη του τμήματός τους ξεκινούν πιλοτικά, με προσοχή και διάθεση να «πειραματιστούν» (βλ. συνέντευξη του Στέφανου Τραχανά, «Το Βήμα της Κυριακής», 23.3.2013). Από τον Σεπτέμβριο θα ανοίξουν (αρχικά μόνο σε τρία μαθήματα) την πόρτα και περιμένουν να δουν την ανταπόκριση των «μαθητών» τους.

Τους ευχόμαστε καλή επιτυχία και ελπίζουμε να δώσουν ένα μάθημα για το πώς γίνεται η ανάπτυξη σε κάθε είδος παραγωγής (οικονομικής ή πνευματικής). Η ανάπτυξη ξεκινά από το μεράκι των λίγων και όχι από ιδρυματικές προτάσεις των ψηφοφόρων του πρύτανη σε μη ανταγωνιστικά προγράμματα ΕΣΠΑ.

Ο Λουκάς Βλάχος είναι καθηγητής Αστροφυσικής στο Τμήμα Φυσικής του ΑΠΘ